

При зіткненні підприємства з будь-якими з можливих складнощів, в першу чергу, необхідна чітка, злагоджена робота співробітників. Керівник, в свою чергу, повинний, детально вивчивши ситуацію, з усіх можливих варіантів вирішення проблеми прийняти вірне рішення і проконтролювати його реалізацію підлеглими.

Література:

1. Антикризисное управление предприятием [Текст]: учебное пособие / В.В. Жариков, И.А. Жариков, А.И. Евсейчев. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2009. – 128 с.
2. Принятие решений в условиях риска и неопределенности [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.elitarium.ru/prinjatie-resheniya-risk-neopredelennost-razvitie-vybor-alternativa-verojatnost/>
3. Лаврищева М.В. Развитие стратегического планирования в деятельности органов государственной власти [Текст]: автореф. диссертации на здобуття наукового ступеня канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 /Лаврищева Марина Володимирівна. – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2013. – 23 с.
4. Разработка управленческого решения в условиях неопределённости и риска [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://elearn.okneman.ru/?p=1&id=9>

ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Назаркіна Л.І.

старший викладач кафедри економіки і моделювання ринкових відносин

Мельник А.С.

студентка 3 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Нормальне функціонування банківської системи України, налагодження ефективної банківської діяльності багато в чому залежить від організації банківського регулювання. Держава в особі центрального банку покликана забезпечувати стабільність грошового обігу і національної валюти, що не можливо без регулювання діяльності банків.

Теоретичні основи регулювання банківської діяльності знайшли висвітлення у наукових працях вітчизняних вчених-економістів, зокрема, Г.І. Башнянина, В.М. Гейця, Б.В. Губського, М.А. Мороза, В.О.Паламарчука. Вагомим внеском у розробку цієї проблематики стали праці зарубіжних учених: В.В. Бочарова, А.Н. Буреніна, А.В. Кавкіна, Д.М. Майер та інших.

Метою дослідження є аналіз теоретичних основ визначення інструментарію регулювання діяльності банків.

Банківське регулювання [1] – це система заходів, за допомогою яких центральний банк або інший наглядовий орган гарантує стабільне, безпечне функціонування банків, запобігає дестабілізуючим процесам у банківському секторі.

Згідно ЗУ "Про банки і банківську діяльність" [1] регулювання здійснюється НБУ у формах адміністративного та індикативного регулювання.

Адміністративне регулювання здійснюється у правовій формі, тобто шляхом видання нормативно-правових актів. Це дає можливість визначати певні вимоги щодо [2]: реєстрації і ліцензування банків; встановлення вимог та обмежень щодо їх діяльності; застосування санкцій; надання рекомендацій щодо діяльності банків.

При здійсненні індикативного регулювання НБУ реалізує свої повноваження через інструменти, що мають суто економічний зміст. До таких засобів впливу можна віднести [3]: встановлення обов'язкових економічних нормативів (табл.1.); визначення норм обов'язкових резервів для банків; рефінансування банків; управління золотовалютними резервами; операції з цінними паперами на відкритому ринку.

Таблиця 1 – Показники економічних нормативів у системі банків України за 2014-2016 рр.

№ з/п	Норматив	Станом на (%)		
		01.10.14	01.10.15	01.10.16
Н1	Регулятивний капітал (млн. грн.)	186 548,2	82 442,6	142 335,6
Н2	Норматив достатності регулятивного капіталу (не менше 10 %) (адекватності)	15,96	7,09	13,9
Н4	Норматив миттєвої ліквідності (не менше 20 %)	43,94	61,26	59,4
Н5	Норматив поточної ліквідності (не менше 40 %)	79,53	69,33	86,31
Н6	Норматив короткострокової ліквідності(не менше 60 %)	86,75	83,8	88,41
Н7	Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше 25 %)	22,43	23,27	21,37
Н8	Норматив великих кредитних ризиків(не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу)	246,46	819,95	260,85
Н11	Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою(не більше 15 %)	0,01	0,002	0,002

На сучасному етапі комерційні банки знаходяться під впливом не тільки національних норм і стандартів, але і міжнародних правил функціонування банківських установ.

Вагомим кроком на шляху до Міжнародної гармонізації банківського регулювання стало формування Комітету з банківського нагляду, створеного в 1974 р. на базі Банку міжнародних розрахунків у швейцарському м. Базель [4].

Першим регулюючим документом стала Міжнародна угода про стандарти банківського капіталу в 1988 р. (Базель I), основними положеннями якого стали: капітал банку складається з основного та додаткового; банки мають утримувати капітал для покриття кредитного ризику; у будь-який момент співвідношення між капіталом банку та його активами, взятими з урахуванням коефіцієнта кредитного ризику, не може бути меншим ніж 8% [5].

У червні 2004 року було прийнято нову редакцію Угоди про капітал – Базель II, головною метою якої є: створення рівних конкурентних умов для операцій банків на міжнародних ринках; здійснення зовнішнього і внутрішнього контролю за ризиками [5].

12 вересня 2010 р. прийнято нові норми та стандарти по структурі та якості активів – Базель III, який створює умови для значного підвищення стійкості банків та їх спроможності протистояти фінансовим потрясінням.

Згідно новим стандартам мінімальний розмір ліквідного резерву власного капіталу чи так званого коефіцієнту основного капіталу першого рівня був збільшений з 2 % до 4,5 %. Новий стандарт по структурі резервів має бути виконаний банками до 1 січня 2019 року. Також були висунуті вимоги до

створення спеціального буферного резервного капіталу в розмірі 2,5 % [5].

Банки, які не зможуть ввести ці норми у визначений термін, будуть змушені скорочувати виплати дивідендів по своїм акціям, а також знижувати розмір преміальних для співробітників.

Однією з проблем неефективності регулювання за фінансовим сектором є відсутність в Україні органу, який би відповідав за розробку політики фінансового сектора. Як наслідок, відсутність стратегії розвитку фінансового сектора, складовою якої є стратегія розвитку регулювання та нагляду [2].

Для розвитку системи регулювання слід проводити реструктуризацію проблемних банків, яка передбачає проведення стрес-тестів і розподіл банків на три категорії: платоспроможні; неплатоспроможні; платоспроможні, але недокапіталізовані, які зобов'язують довести капітал або виводять із ринку [2]. У перехідний період надто важливо забезпечити прозорий і деполітизований нагляд за банками, що зміцнить довіру до НБУ як до регулятора.

У світовій практиці спочатку десятиріччями, століттями формувалася банківська система, а потім уже система регулювання та нагляду. В Україні ці процеси відбуваються паралельно, що є ускладнювальним фактором. Водночас Україна має й деякі переваги – вона може і повинна скористатися накопиченим світовим досвідом у галузі банківського регулювання та нагляду.

Література:

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" ВВР від 7 грудня 2000 р., №5-6 зі змінами № 1736-VIII від 15.11.2016.
2. Васюренко О.В. Банківський нагляд: навч. посіб. / О.В.Васюренко, О.М. Сидоренко. – К.: Знання, 2011. – 502 с.
3. Орлюк О.П. Банківська система України. Правові засади організації / О.П. Орлюк. – К.: Юрінком Інтер – 2003. – 239 с.
4. Нобель П. Швейцарское финансовое право и международные стандарты / П. Нобель; [пер. с англ.] – М.: Волтерс Клувер, 2007. – 311 с.
5. Колесник О. О. Проблеми банківського регулювання та нагляду в контексті нових вимог Базельської конвенції / О.О. Колесник, Т.О. Журавльова // Вісник Дніпропетровського університету. – 2012 – № 10/1. – С. 90.

ТЕНДЕНЦІЇ У РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Зось-Кіор М.В.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент

Бурячек С.О.

аспірант, "Економіка підприємств"

Кондратенко О.В.

аспірантка, "Економіка підприємств"

Луганський національний аграрний університет

м. Харків, Україна

В Україні фермерські господарства вважаються однією з форм підприємницької діяльності. Фермерські господарства створюються на добровільних засадах із створенням юридичної особи з подальшим виділенням у власність земельної ділянки, для ведення господарської діяльності та